

Kooperazioa da punta-puntako neurokirurgia egitearen parekoa”

BEÑAT ARZADUN OLAIZOLA

Beñat Arzadun Olaizola (Errenteria, 1973) ingeniaria da eta hamazazpi urte daramatza Mozambike iparraldean kooperante, Arrasateko Mundukide Fundazioan. Fundazioaren laguntza 15.000 nekazariengana iristen da eta Olaizolak, zehazki, ekoizpena hobetzeko teknikak irakasten dizkie. Aurten, inoizko irabazirik handienak lortu dituzte baserritarrek.

 AMAIA ZABALA TOLOSA

Kooperante izatea erabaki eta Mozambikera ailegatu zinelarik, zer egin zitzaizun deigarriena?

Lehen aldiz Marrupara (Niassa probintzia) iritsi nintzenean egoera gatazkatsua aurkitu nuen. Begiak eta belarriak ireki, galdetu eta ulertzen saiatu, hori zen egin behar nuena. Horrela pasa nuen lehenengo urte osoa, haiengandik ikasten eta haiek ulertzen, eta uste dut horri esker atera direla ondorengo proiektuak.

Zein proiektu?

Mozambikera etorri ginenean, eskualdea garatzeko programa zabala genuen buruan, arlo produktiboa eta ekonomikoa, osasuna, hezkuntza, azpiegiturak... landuko zituen. Bizpahiru urteren buruan, ordea, konturatu ginen eremu produktibo eta ekonomikoan zentratzea hobe zela, beste arlotan txikia zela gure balio erantsia. Nekazaritza pixkanaka indarra hartzen hasi zen eta enpresa txikiak sortzen lan handia egin genuen hasieran, baina ahaleginak ez zuen emaitza handirik eman, eta behin nekazaritzan buru-belarri jarri ginenean, orduan hasi ginen emaitza onak lortzen.

Batez ere bi gauza egin ditugu emaitza oso onak eman dituztenak. Bata, hasierako garaietan, errepideak egitea, eta

bestea, nekazaritza teknikak hobetzea. Esaterako, duela hamabost urte Marrupako hamar baserritar oparoeneko urte osorako 200 bat euroko uzta zuten eta orain, milaka dira Marrupan uzta hobe lortzen duten baserritarrak. Aurten gainera errekorra egin dugu: hainbat teknika eta aholkuri esker hamar milioi eurotik gorako diru-sarrerara izan dute baserritarrek. Hori Mozambiketan da urte osorako 15.000-20.000 lanpostu sortzearen parekoa. Eta oraindik badago irabaziak handitzeko tartea.

Une honetan zein da Mozambikerako plan estrategikoa?

Iparra argi dugu, hemengo baserritarren diru-sarrerak handitzea lortu behar dugu. Bestalde, gure barne funtzionamendua berrantolatzen ari gara, fundazioko dirua ahalik eta jende kopuru handienara heldu dadin. Gakoa da gero eta mozambiketar gehiago dugula fundazioan lanean; jende gazteari fundazioko martxa erakusten diogu, lanerako trebatzen ditugu eta lantaldea zabaltzen goaz, ahalik eta nekazari gehienengana iristeko.

10.000-15.000 baserritarrekin gabilta eta dagoeneko teknikak ikasiak dituzten 200 edo 300 bat baserritar irakasle mugitzen ditugu urtean, eremu batetik bestera eta bost hilabetez.

Kanpoko kooperanteak hiru gara eta idazkari eta ikuskatzaileen artean 35 langile mozambiketar ditugu.

Nola definituko zenituzke bertakoen bizi baldintzak?

Zeharo desatseginak, inork berarentzat nahiko ez lituzkeenak: gutxi eta gaizki jazez, lo lurrean eginez eta hainbat garaitan hotza pasatuz, beti hauts artean, gaixotasunak tarteko, heriotza tasa altuekin...

Jendeak hobeto bizi nahi du eta une honetan hobeto bizitzeko behar duten gauza garrantzitsuenetakoa diru pixka bat edukitzea da, etxea hobetzeko, koltxoia eta mantak erosteko, edo irrati bat, eskola ordaintzeko, medikutarako... eta hori lortu ahal izateko prest daude gauza berriak ikasteko.

Mundukidek Mozambiken duen programa honek lotura du kooperatibekin. Kooperatiben filosofia nagusitzen al da zuen egitekoan ere bai?

Mondragon Kooperatibaren sortzaile Jose Maria Arizmendiaretak zioen moduan, politikariek eta soldaduek mundua gobernatu nahi dute, filosofo eta zientzialariek mundua ulertu nahi dute eta langileek mundua eraiki egiten dute. Garapena ere eraiki egiten da eta gure egitekoan ez dago limosnarik, zabaltzen diegun mezua hori da, inork ez diela etorkizuna oparitu, eurak direla euren bizitzaren jabe eta aurrera ateratzeko lana egin beharko dutela. Ideia hori Mundukide nagusiki finantziazten duten Arrasateko eta inguruko herrietako kooperatibetatik dator.

Kooperazioarekiko iritzi kritikoa duzu.

Kooperazioa ez da erraza eta askotan arrosa kolorekoa bailitzan saltzen dute. Kooperazioa da punta-puntako neurokirurgia egitearen parekoa. Mozambike dagoen bezala dago gauzak aldatzea zaila delako, bestela eurek ere aldatuko lituzkete euren kabuz. Kooperazioan erabaki zailak hartu behar dira, sakrifizio handiak egin, zerbait funtzionatzen hasteko. Ez onartzeak dakar sarri asmo onak gehiago izatea ekintza onak baino.

Zuk esana da Europak hipermetropia duela eta Mozambikek berriz, miopia.

Hona datorren europarrak badaki herrialde garatu batek nola funtzionatzen

Diman
euskaraz gara

duen edo nola bizi den, baina ez daki herrialde azpigaratu batek zein bide egin behar duen garapenera iristeko. Mozambiketarrak berriz, badaki pobrezian bizitzea zer den, baina ez daki zein bide egin behar den pobreziatik ateratzeko. Mozambiketarrei ideiak eskatzen zaizkienean ezagutzen dutenaz hitz egiten dute, errota bat gehiago, kamioi bat gehiago... Gertuko gauzak. Aldiz, Mozambikera datorren europarra txotxolokeriekin dator, komunitate honetarako aurreratuegiak diren gauzekin edo testuingurutik kanpo dauden gauzekin. Bi mutur horiek uztartzea izaten da zailtasunetako bat: hemengoak urrutiago ikusten ikasi dezala eta kanpotik datorrenak bere esperientzia hemengo errealitatera egokitzen jakin dezala.

Garapenean, zergatik geratu dira Afrikako herrialdeak atzerago?

Historiagatik. Europa erdia erromatarrek kolonizatu zuten eta horregatik ez zen azpigaratua gelditu. Erromatarrek aurrerapenak ekarri zituzten Europako beste herrialdeetara, nahiz eta garapen horrek esklabotza, zigorra eta krudelkeria ere ekarri zituen. Euroasia osoan, duela 10.000 urtetik duela 2.000ra garapen prozesu azkarra eman zen garaian, Afrika isolatuta geratu zen eta historiak erakutsi du ideia berriak sortzeko jende mugimendu handia behar

dela, batzuk besteekin hartu-emanen. Saharaz hegoaldeko Afrikan jende gutxi

bizi zen eta ondorioz ideia berriak erritmo txikiagoan etorri ziren, ez dago beste misteriorik. Izan ere, isolamendu

hori apurtu denetik, sekulako garapena izan du Afrikak. Azkeneko 50 urteetan egin duen eraldaketa beste leku batzuetan mendeetan egin denaren parekoa da eta datozen beste 50 urteetan ere izugarri garatuko dira herrialde hauek.

Munduan bidegabekeriaren aurka dagoen erremintarik onena mugimendua da. Batetik bestera mugitzeko

“

Hemengo jendeak erabakiko balu orain arte bezala bizitzen jarraitu nahi duela, ulergarria litzateke.

Baina besteek aurrera egiten badute eta zuk ez, bihar besteen menpe biziko zara”

 LARRABETZU

**LARRABETZUN,
EUSKARAZ BIZI**

www.larrabetzu.eus / udala@larrabetzu.eus

[Facebook.com/Larrabetzu](https://www.facebook.com/Larrabetzu)

[Twitter.com/larrabetzuudala](https://twitter.com/larrabetzuudala)

[Instagram.com/Larrabetzuko_udala](https://www.instagram.com/Larrabetzuko_udala)

**UDALERRI
EUSKALDUNEN
MANKOMUNITATEA**

Pobrezia diru falta da, baina diru falta baino askoz gehiago ere bada, eta hori ulertaraztea sarri oso zaila da Euskal Herrian. Pobrezia umilazioa eta dependentzia ere bada. Pobreia denak obeditu egiten du eta dirua duenak agintu, eta bizitzako makina bat arlotan ikusten da hori. Pobrezia da ezjakintasuna, eskola falta, zure gertuko mundutxotik kanpo zer gertatzen den ez jakitea, mundua interpretatzeko informazio falta, gauzak modu txukun batean arrazoitzeko eskola falta...

Ez da beharrezkoa, saihetsezina baizik. Hemengo jendeak erabakiko balu orain arte bezala bizitzen jarraitu nahi duela, horretarako aske dira, noski, eta ongi irudituko litzaidake. Baina besteek

aurrera egiten badute eta zuk ez, bihar
besteen menpe biziko zara. Hemen libre
biziko naiz zuk libre bizitzen uzten dida-
zun bitartean, zeren zuk erabakitzen du-
zunean hemen dagoela zuk nahi duzun
urrea edo zuk nahi duzun petrolioa edo
safaria, nik ez dut indarrik izango
zuk erabakitzen duzunari aurre
egiteko, nire bizitzaren
jabe izango zara. Pertso-
nek eta herriek garatu
behar dute autonomia
garatu ahal izateko eta
eurak ere ederki asko
konturatzen dira hona
4x4 batean datorrenak
agindu egiten duela, eta
hankutsik dabiltzanek ez
dutela ez iritzirik, ez ahotsik,
ez botorik.

Hemen lana egiteak nagusiki bi senti-
mentu sortzen dizkit. Batetik, pisua eta
etsipena, eguneroko miseriarekin elkar-
bizitzea eta zoritxarrak bata bestearn
atzetik ikustea ez baita samurra. Beste-
tik, zerbait lortzen ari zaren sentsazioa,

Bizitzak buelta asko ematen ditu eta inoiz ez dakizu zer pasa daitekeen. Aspaldi ikasi nuen epe luzera planik ez egingen, gaur hemen zaude, baina bihar ez dakizu, senide bat gaixotu daiteke edo aukera berri bat sortu eta beste norabait joan. Auskalo.

Mozambiketiki begiratuta, Euskal Herriko gizarteari esango niokeen lehen gauza da mundua zabala dela eta ez gaitzelaz bizi gure zilborrera begira. Gainera, mundu zabal horretan gauza on asko ari da geratzen, jendearen bizimodua hobetzen ari da. Eta horrez gain, esango nieke Euskal Herrian bizi dituzten zailtasunak zailtasun, munduan ongien bizi diren %5en artean dagoela euskal gizartea. Beraz, disfrutatuta, eta beste batzuei ere eman aberastasun horretatik pixka bat, norbere bizi-mailatik hurbilago bizi daitezen beste horiek. ●

“ Afrikak azken
50 urteetan egin duen
eraldaketa, beste leku
batzuetan mendeetan
egin denaren
parekoa da”

ARGIA Abenduak 1, 2019